

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

II. Iudex secularis de abusu tantùm pronuntiare debet, non autem de lite principali. Deinde admitti tantùm debet hæc appellatio in apertissima canonum violatione, non autem in dubia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

infringi, appellationis istius remedium cuique paratum est. Eadem ratio erit decretorum Concilij Tridentini, de matrimoniorum clandestinorum nullitate, de votis monachorum post quinquennium non dissolvendis, de Episcoporum & Parochorum residentia, & aliis quæ legis regie vires cum semel acceperint, si quid contra tentatum fuerit, appellationi ab abusu locus erit. Et ut generaliter loquar, si constanti usu recepti canones, vel inveteratæ consuetudines, adjectæ in fundandis beneficiis conditiones, privilegia Ecclesiis legitime indulta, vel cetera in quibus Libertates Ecclesiæ Gallicanæ constitui solent, aliquo pacto violentur, appellationibus istis omnia restituuntur in integrum, & in contrarium acta rescinduntur. Hoc tamen discrimine lites ejusmodi instituuntur, ut si de rescriptis Romanæ Curie per obreptionem elicitis agatur, ab executione rescripti, non autem à confessione provocetur; ut etiam hoc loquendi genere reverentia quæ apostolicæ sedi debetur, omnibus significetur. Secus se habet in Episcoporum judiciis; à quibus, non autem à sola eorum executione, appellari solet.

II. Maxime verò cavere debent iudices ne patrociniū ultra quàm par sit in detrimentum ecclesiasticæ jurisdictionis proferrant. Quod variè accidere potest, scilicet si non solum se canonum exactores præstent, sed etiam executores; id est, si pronuntiantes de abusu admisso, eo gradu non hæreant, sed etiam de negotio ecclesiastico iudicium ferant. Deinde si ad cavillationum angustias disceptationem istam redigant, quæ matura cognitione dirimi debet, & eo solum casu institui, cum abusus est apertissimus, notorius, & manifestus, juxta veterem harum appellationum formulam, quæ ab abusu *novorio* inscribatur, alioqui in specie dubia & controversa satius est ecclesiasticis iudicibus litem relinquere.

III. Necessè est enim ut iudices regij hoc sibi proponant, judicia canonica nullo modo ad jurisdictionem regiam pertinere, sed communi Episcoporum & Principum consensu ab ipsis Christianæ religionis primordiis ecclesiasticæ jurisdictioni addicta. Quare si necessitate cogente in eas cognitiones regia jurisdictione aliquando excurret, ita se gerere debet, ut lineas à majoribus hac in re defixas non egrediatur. Observatum est autem à nobis isto & superiore libro non passim sed duabus potissimum de causis judicia canonica à Principibus olim aut tentata aut suspensa fuisse. Vna est, si periculum scandali & offensionis publicæ emergeret, ob apertissimam canonum violatio-

nem, quæ maximè piorum animos lædere solet. Altera est, si contra omnem iudiciorum ordinem, per dolum, circumventionem, & machinationem, iudicio ecclesiastico Episcopi vel Clerici opprimerentur, ut accidit in causa Athanasij. Si eandem viam insistant hodie Principes, hoc nullam potest illis invidiam creare apud eruditos & prudentes rerum æstimatores: quia præter superiorum Principum exemplum, sapientissimorum quoque hujus ævi Theologorum sententia nituntur. Qui licet amoveant omnem à Principibus in res merè ecclesiasticas jurisdictionem, attamen necessitate cogente jure defensionis licere Principibus aiunt injustorum mandatorum executionem impedire.

IV. Si quis ad hanc necessitatem coercere velit patrociniū regium, usus fori quotidianus periclitari videbitur, quo ab ipsis interlocutionibus Episcoporum appellatur tanquam ab abusu, non expectato ultimo iudicio; multò minùs expectata Metropolitanani vel Summi Pontificis cognitione, qui res contra canones ab Episcopis iudicatas emendare potuisset. Sanè praxis illa & fortitura solâ remediij celeritate niti potest. Alioquin si Concilij Francofordiensis ratio habeatur, (quod jussu Caroli Magni & auctoritate Hadriani I. coactum, & ex Episcopis Galliæ, Italiæ, & Germaniæ compositum diximus) causæ Clericorum ad Regem deferri non debent nisi post Metropolitanani iudicium, unâ cum ejus literis. Tunc enim in causis privatis Clericorum, Romana sedes non appellatur. Itaque post ultimum iudicium ecclesiasticum locus erat cognitioni regie, non antea. Regiam dixi, quia hæc cognitio non permittebatur Comitibus aut Missis Dominicis, sed soli Consistorio Regis. Quod apprime congruit cum Iustiniano, qui Novella constitutione præfectis prætorio jus prohibendi permittit ne canones ab Episcopis infringentur; sed rerum malè gestarum correctionem imperio, id est, sibi, reservavit. Apud nos edictis regis Pragmaticæ Sanctionis primùm, deinde Concordatorum quæ illi successerunt, executio, quemadmodum etiam ceterorum canonum quorum sententia constitutionibus quibusdam regis est munita, Curis Parlamenti commissâ est. Ceteræ canonum violationes usu inveterato potius ad eas Curias referuntur quàm edicto aliquo illis specialiter tributæ sint.

Quare summopere laudanda est viri superillustris Petri Seguierij Franciæ Cancellarij pietas erga Regem & Ecclesiam Gallianam, qui divinam qua pollet ingenij vim

Statut. l. 4. contra Regem Angliæ c. 14.
Simancas de Catholicis instit. T. 4. f. 35.
Covarruvias pract. Quæst. c. 15.
Cajetanus, Gerson, Victoria, & alij, quos alibi laudavi.

Concil. Francoford. laudatum cap. v. t. i. h. j. x. lib. 1.

Nov. v. 1.

Elogium Petri Seguierij Galliarum Cancellarij.